

OBSAH:

Sociologické statiky (skladby).

ČÁST DRUHÁ:

OBLAST AKTIVNÍ: VÝTVORY a ČINNOSTI CIVILISACE.

ÚVOD.

Program tohoto dílu.

1. Soustava sociologické statiky a program IV. dílu: aktivní oblast civilisace. 2. Rozvrh aktivní oblasti v činnosti a výtvořy. Modifikace tohoto rozvrhu při výkladech podaných v tomto díle.

16

ODDĚLENÍ PRVNÍ:

VÝTVORY CIVILISACE.

I.

Úvod: **Roztřídění výtvořů.**

Ř. Základy klasifikační.

3. Třídění výtvořů v dosavadní literatuře. 4. Prvé dělidlo soustavy výtvořů: rozlišení subjektu a dvojího objektu. 5. Druhé dělidlo: rozlišení akce a fikce. 6. Spojení logiky a empirie v soustavě.

B. Populární přehled výtvorů civilisace.

7. Technika. 8. Mravnost. 9. Náboženství, právo, hospodářství. 10. Organisaace. 11. Řeč. 12. Umění. 13. Theorie. 14. Náboženství. 15. Výchova.

C. Přesná soustava výtvorů, její rozbor a vnitřní principy.

16. Soustava výtvorů civilisace. Problém její úplnosti a logické soustavnosti. 17. Základní principy soustavy. 18. (A1 a 2) Dvojí objektivace v oblasti akce: technika, právo. 19. (A3) Dvojí subjektivace: mravnost, výchova. 20. (A4) Dvojí kombinace v oblasti akce: hospodářství, organisace. 21. Přehled šesti kategorií akčních. 22. (B1) Objektivace v oblasti fikce: theorie. 23. (B2) Kombinace v oblasti fikce: umění. 24. (C1) Prvé spojení akce a fikce: řeč. 25. (C2) Druhé spojení akce a fikce: náboženství. 26. Logický přehled soustavy. Shoda s tříděním Roscherovým. 27. Osové principy soustavy. 28. Program dalších výkladů. Spojen
ot
Spojen

II.

Rozbor jednotlivých výtvorů.

1. Technika.

a) Objekty mimolidské.

29. Název „technika“. 30. Komplikace techniky. 31. Druhy lidského užívání přírodních objektů. 32. Technické objekty. 33. Prvotní technika (nástrojová). 34. Pokročilá technika (strojová). 35. Organické bytosti v technice. 36. Napodobení přírody. 37. Odpor a ochrana proti přírodě. 38. Poměrná jednostejnost prvotní techniky. 38. Rozdíly technického vývoje v rozličných zemích. 40. Konvence v technice. 41. Doklady konvence. 42. Dessauerovo pojetí techniky. 43. Kritika pojetí Dessauerova. 44. Variační vlivy v technice.

b) Tělo lidské.

45. Tělo lidské jako podklad techniky. 46. Technické působení na tělo lidské. 47. Technika a pud sebezáchovy. 48. Technika a pud reprodukce. 49. Prvotní emancipace pudu pohlavního u člověka. 50. Pohlavní výběr. 51. Složitá emancipace a změna pudu pohlavního u člověka. 52. Sociologický charakter druhé skupiny jevů technických.

c) Závěrečné pojetí techniky.

53. Všeobecná definice techniky. 54. Přechod k hospodářství a mravnosti.

2. Hospodářství.

a) Směšování techniky a hospodářství.

55. Směšování techniky a hospodářství v nauce Smithově. 56. Smísení obou kategorií u Büchera, Durkheima, Schmollera, Lista. 57. Totéž smísení u Marze, Engelsa, Wagnera, Greefa. 58. Směšování techniky a hospodářství v literatuře technické.

64, 65
67

b) Rozlišení techniky a hospodářství.

59. Rozlišení techniky a hospodářství u F. B. W. v. Hermanna. 60. Rozdíl kvality a kvantity v poměru obou kategorií. 61. Úspornost čili šetrnost. 62. Srovnávání a princip hospodárnosti. 63. Hospodářství prvotní. 64. Hospodárnost (ekonomie) a technika v přeneseném smysle. 65. Další rozšíření smyslu hospodárnosti. 66. Individuálnost a soubornost. 67. Prvotní vývoj hospodářství. Obchod. 68. Úvěr. 69. Rozdělení statků, důchod. Sociálnost jako znak hospodářství.

c) Závěrečné pojetí hospodářství.

70. Rozdíl techniky, hospodářství a práva co do poměru k přírodě a společnosti. „Souborná“ povaha hospodářství. 71. Pojmová jednotnost hospodářství. 72. Definice hospodářství. 73. Dedukce z pojmu hospodářství. 74. Souvislost hospodářství a techniky. 75. Třídění forem hospodářství: Mill, Hildebrand, Schwiedland.

90, 1, 2

3. Řeč.

a) Mluva, posunky.

76. Sociologická podstata řeči. 77. Konvence v řeči. 78. Vyvrácení námitek proti názoru o konvenčnosti v řeči. 79. Význam ducha v řeči. 80. Vliv ducha ve vývoji řeči. 81. Myšlení je starší nežli řeč. Myšlení zvířat. 82. Hranice myšlení lidského a zvířecího. 83. Genetická třídění stavů vnitřních a jejich projevů. Stupeň dosažitelný zvířatům. 84. Stupně duševního vývoje a řeč. 85. Prvotní spojitost posunků a zvuků. 86. Význam řeči posunkové. 87. Wundtovo psychologické roztrídění posunků. 88. Mimika a jiné posunky v pokročilé civilizaci. 89. Vývoj posunků jest obdobou vývoje mluvy. 90. Posunky jako střední článek mezi mluvou a písmem.

10

b) Písmo.

91. Vznik a prvotní účel písma. 92. Sociologická podstata písma. 93. Problém časového poměru při vzniku techniky, řeči a písma. 94. Vliv duševní aktivity a vznik obrazového písma. 95. Činitelé, působivší při vzniku obrazového písma. 96. Vývoj písma. 97. Poměr řeči a písma (sluchu a zraku) v moderní civilizaci. Rostoucí převaha zraku. 98. Reakce ve prospěch sluchu. 99. Konvence v písmu. Fonografické písmo mechanické, bezkonvenční. 100. Zmechanisování výrazu jako typický jev kulturního vývoje. Souvislý vývoj řeči a techniky. 101. Subjektivnost písma. 102. Výrazová konvence, její vznik, rozvoj i ústup v moderní civilizaci. 103. Přejít k dalším kategoriím civilizace. Styk s přírodou jako její podklad.

4. Umění.

104. Počátky výtvarné stylisace v kresbách předhistorických. 105. Umělecká stylisace. 106. Ozdoba, krása; ornamentika. 107. Sochařství a malířství. 108. Tanec a mimika. 109. Rytmus. 110. Hudba a zpěv prvotní. Rytmičká jejich povaha. 111. Vývoj melodie a hudby vyšší. 112. Básnictví v prvotní závislosti na hudbě. 113. Vývoj básnictví jako samostatného útvaru literárního. Příkladky. 114. Společný charakter všech odvětví umění. 115. Umění, napodobení a zevnější skutečnosti. 116. Poměr uměleckých výtvorů k živlu „krásy“. 117. Přepodstatnění skutečnosti v umění. 118. Umělecké rysy jevů, nezahrnutých ve hlavní odvětví umění. Hra v šachy. 119. Umělecké rysy v tělocviku. Sokolská cvičení prostná. 120. Objektivní i subjektivní rozšíření kategorie umění. 121. Croceovo ztotožnění umění, intuice, výrazu a řeči. Kritika jeho ztotožnění výrazu a řeči. 122. Vyvrácení ostatních ztotožnění Croceových rozborem umění reprodukčního. 123. Příklady rozdílů mezi intuicí a výrazem v umění vůbec. 124. Přímé rozpory mezi intuicí a výrazem. 125. Konečné odmítnutí Croceova ztotožnění. 126. Poměr umění k řeči. 127. Obdobnost umění a hospodářství v soustavě sociologické. 128. Poměr hmoty a ducha v umění a hospodářství. 129. Sociologický charakter obou kategorií.

um. a hosp.

5. Theorie.

130. Povšechný rozdíl umění a theorie. 131. Zevrubnější charakteristika postupu tvorby umělecké na rozdíl od theorie. 132. Zevrubnější výklad abstrakce a tvorby pojmu. 133. Theorie, její název a podstata. 134. Vnitřní a zevnější rozdíl umění a theorie. 135. Praktické důsledky. 136. „Šedost“ theorie. 137. Individuálnost umění a povšechnost theorie. 138. Psychologický subjektivní vznik theorie. 139. Vědecká pravda. 140. Podstata a význam hypotes a fikcí. 141. Theorie jakožto objektivace ryze kulturní. 142. Osamocenosť a výlučnost výtvorů theorie. 143. Statický poměr theorie, umění a řeči. 144. Dynamický (historický) poměr kategorií těch. 145. Pokrok theorie a jeho rozdílnost od vývoje umění. Celistvosť a vývojová jednotnosť veškeré theorie. 146. Význam theorie pro pokrok a spolupráci lidstva. 147. Vliv individuálního věku na tvorbu uměleckou a vědeckou. 148. Vznik a prvotní vývoj theorie. 149. Ideologický vývoj pojmu. 150. Výtvoru lidové zkušenosti. Pověry a pranostiky. 151. Živel theoretický a umělecký v příslovích. Pořekadla. 152. Epigramy, sentence. Hra v šachy. 153. Filosofie a vědy. Logika.

Praxis a Theorie